בעליל לעיר צריך לעסוק במדידה מתניתין

דלא כי האי תנא ידתניא רבי אליעזר בן

יעקב אומר יויצאו זקניך ושופטיך זקניך זו סנהדרין ושופטיך זה מלך וכהן גדול מלך

דכתיב במלך במשפט יעמיד ארץ כהן

גדול דכתיב יובאת אל הכהנים הלוים ואל

השופט איבעיא להו רבי אָליעזר בָן יעקב

בחדא פליג או בתרתי פליג במלך וכהן

גדול פליג אבל בסנהדרי אי כר' יהודה אי

כרבי שמעון או דילמא בסנהדרי נמי פליג

דאמר כולה סנהדרי בעינן אמר רב יוסף

ת"ש מצאן אבית פגי והמרה עליהן יכול

תהא המראתו המראה ת"ל יוקמת ועלית

אל המקום שמלמד שהמקום גורם דנפוק

כמה אילימא מקצתן דילמא הגך דאיכא

גואי קיימי כוותיה אלא פשיטא דנפוק

כולהו למאי אילימא לדבר הרשות ימי

מצו נפקי והכתיב ישררך אגן הסהר אל יחסר המזג אלא פשיטא לדבר מצוה היכי

דמי לאו למדידת עגלה ורבי אליעזר בן

יעקב היא דאמר כולי סנהדרי בעיגן אמר

ליה אביי לא כגון שיצאו להוסיף על העיר

ועל העזרות יכדתנן אין מוסיפין על העיר

ועל העזרות אלא בבית דין של שבעים

ואחד תניא כוותיה דרב יוסף מצאן אבית

פאגי והמרה עליהן כגון שיצאו למדידת

עגלה ולהוסיף על העיר ועל העזרות יכול

שתהא המראתו המראה ת"ל וקמת ועלית

אל המקום מלמד שהמקום ג'ורם: נמע

רבעי ומעשר שני שאין דמיו ידועין בשלשה:

תנו רבנן סגאיזהו מעשר שני שאין דמיו

ידועין פירות שהרקיבו ויין שהקרים ומעות

שהחלידו תנו רבנן סימעשר שני שאין

דמיו ידועין פודין אותו בשלשה לקוחות

אבל לא בשלשה שאין לקוחות אפילו

כבא ב מיי׳ פ״ג מהל׳ סנהדרין הל' ב: קכב ג ד ה מיי' פ"ד מהל' מעשר שני

הלכה כ סמג עשין קלב:

לעזי רש"י

.[רידויל"א]

רבינו חננאל

שלוחם. ומדדו שאפי

נמצא בעליל קרוב לעיר

מתניתיז דלא כר' אליעזר

. בן יעקב דבעי סנהדריז

בן יעקב ובעי טנוודין ומלך וכהן גדול ומיבעיא לן כוליה סנהדרין בעי

ין כול זו סבוודדן בל או אפילו מקצתן ואתינן למפשטא מהא דתני מצאן

. זקן ממרא לסנהדרין בבית

יון מבויא לספוויין בבית פאגי מקום נקרא בית פגי והוא חוץ לירושלים

והמרה עליהן יכול תהא המראתו המראה ת"ל

מלמד שהמקום גורם מאי

לאו דנפקי כוליה סנהדרין למדידת העגלה כר׳ אליעזר. ודחינן לא נפקי

אלא להוסיף על העיר ועל העזרות. כדתנן בשבוער׳ [פלק נ'] אין מוסיפין על

. העיר ועל העזרות אלא

תניא בהדיא מצאן אבית

פאגי כגון שיצאו להוסיף על העיר ועל העזרות

והמרה עליהן יכול תהא

המראחו המראה ח"ל אל

המואתו המואה ונ"ל אל המקום מלמד שהמקום גורם: חליצה ומיאונין

בג' וכן הלכתא והאי דאצריכוהו חליצה בה' לפרסומי מלתא: נמע

רבעי ומעשר שני (שלו)

ובעי ומעשו שני (שלו): שאין דמיו ידועים בג': ת"ר איזהו מעשר שני

שאין דמיו ידועים פירות שהרקיבו ויין שהחמיץ

ומעות שהחלידו כגון זה ומעות שהחלידו כגון זה פודין אותו בג' לקוחות ואפילו אחד מהן נכרי ואפילו אחד מהן בעלים אבל לא בג' שאינן

שומא לקוחות בעינן הא דבעי ר' ירמיה ג' מטילין בתוך כיס אחד. פי' כגון

ג׳ שותפים מאי. ת״ש איש

ושתי נשיו פודין מעשר שני שאין דמיו ידועין ש"מ אפילו ג' מטילין

לתוך כיס אחד שפיר דמי ודחי׳ ודלמא כגון

רב פפא ובת אבא שאין

. להן בממון נשיהן פשיטות

הקדישות בג'. פירוש

המקדיש מטלטלין נפדין בג' ודלא כר' אליעזר בן יעקב דאמר אפילו צינורא

של הקדש אינה נפדית אלא בעשרה בני אדם

כשמואל דאמר עשרה כהנים כתובין בפרשה ואלו הן ג' בערכי אדם

וג' במקדיש בהמה טמאה או טהורה וד׳ במקדיש

או טווווו זו במקויש בית או שדה ואמרינן אליבא דתנא קמא ג׳

מנא ליה אי נימא משום ג' כהנים וכל המטלטלין

:ולא איפשיטא בהדיא

בותני' דלא כי האי תנא. תימה אי משום דמתני' לא חשיבא מלך וכהן גדול ה"נ אשכחן גבי אין מוסיפין על העיר דבעינן מלך ונשיאט ואורים ותומים וב' תודות ושיר כדתנן בפ"ב דשבועות (דף יד.) וכן גבי מוליחין למלחמת הרשות דבעינן מלך ומשוח מלחמה

כדאמר בגמ' (דף טו.) וי"ל דבכל הנהו לא חשיב כולהו מילי אלא שבעים וא׳ לחודייהו אבל הכא דסגי בג' או בה' אם איתא דלריך מלך וכהן גדול הוה ליה למיתני בהדיא:

מלמד שהמקום גורם. ואע"ג לבמעשר שני כחיב נמי מקום ומעשר שני נאכל בכל העיר הכא גבי סנהדרין לא מקרי מקום אלא לשכת הגזית סמוך למחנה שכינה כדאמר באיזהו מקומן (זכחים דף נד:) גמירי דסנהדרין בחלקו של יהודה ושכינה בחלק בנימין אבל בית פגי אע"ג דדינו כירושלי' כדאמר בהשוכר° את הפועלים (ב"מ דף ג.) והא בעי חומה כגון דדשו לפנים מחומת בית פגי ובפרק התודה (מנחות דף עח:) אמרינן השוחט את התודה ולחמה חוץ לבית פגי לא קדש את הלחם ולאו דווקא אבית פגי אלא אפי׳ בירושלים אין שם מקומו וכדאמר בפ"ק דשבת (דף טו.) מ' שנה קודם שחרב הבית גלתה סנהדרין וישבה לה בחנות ומפרש התם שלא דנו דיני נפשות ואמרינן בפרק בתרא דראש השנה (דף לה.) עשר גליות גלתה סנהדרין מלשכת הגזית לחנות ומחנות לירושלים יי:

אילימא לדבר הרשות מי נפקי. ואחר תמיד של בין הערבים שהיו הולכין לביתם כדאמרי׳ בהנחנקין (לקמן פח:) היה הולך כל אחד ואחד לבדו ולא מתרמי שימלאו כולן ביחד: אל יחסר המזג. כדאמר שאם הולרך אחד מהן לנאת אם יש בה כ"ג יולא ואם לאו אינו יולא והיינו כמזיגה דעל חד תרי ואע"ג דסתם מזיגה על חד תלת כדאמרינן ברים המוליא יין (שנת דף עו. ושם) היינו דווקא רבא שהיה רגיל למזוג כן שהוא כמשפט המזיגה על חד חלת אבל שאר בני אדם האוהבין יין חזק אין מוזגין אלא על חד תרי כדמשמע בשילהי הוהב (ב"מ דף ס. ושם) שהיתה מזיגתו משונה דאמר רבא מזיגה דידי מידע ידיע ואמר נמי בכילד מעברין . (עירובין דף נד.) דמיא האי מזיגה למזיגה דרבא בריה דרב יוסף בר חמא וי"מ אל יחסר המזג שלא יחסר בגימטריא מז"ג שהוא חמשים אבל אי חסר מ"ט אין לחוש דמשתיירי כ"ב ואין ב"ד שקול ומוסיפין עליהם

מחד הרי כאן כ"גם: ינמע רבעי ומעשר שני כו' שאין כו' שאין

והיינו טעמא מתוך שאדם להוט לאכול פירות נטיעה זו חיישינן אפי' בדמיו ידושין ומיהו בזמן הזה שאין מחללין בשויין °לא בעי שלשה:

מייו) דתנן כוש שבלע את הצינורא ומלמד שבלע את הדרבן כוש הוא הפלך שהנשים טוות בו ועוד איכא צינורא אחר דאמרינן שילהי ר' עקיבא (שבת ל.) ובפ" בתרא [דמנחות] (דף קו.) דמחטטין בה את הפתילות ומקנחין בה את הנרות ועוד יש לינורא אחר דאמר בפ"ק דיומא (דף יב.) כהן גדול לובש ומהפך בלינורא משמע שהיינו מזלג שמהפך בו איברי תמיד ורבינו חננאל פירש לינורא עלי נוראש:

ובית פאגי, בשטדידור״א, בית ראש של אפסר קורין כן (סומה שם). והמרה עליהן. כלומר על מה ששאל מהס שם ואמרו לו היכת שהיה בשני היו לה של מה של מהשל היין כן נוסום ביים ביים בשני היים בשני היים של היים של היים של היים של היי מה של היים להיים להיים של היים מורה במחילה, דחה ליים מנולא על פיים (פום). שהמקדום גורם. המקום המיוחד למשפט והוא לשכח הגזים (פוש), גורם לחייב הנדון ואם אינם שם לא ידונו (ערו ח:). דגפוק כמה. לגי פאגי דאינטריך לאשמועינן למשפט והוא לשכח הגזים (פוש).

כיוצא בהן. אי הכי קרקעות דלא כתיב בהו אלא ד' כהנים תסגי להו דיהיו נפדין בד' אלמה תנן הקרקעות אין נפדין אלא בעשרה אלא מאי טעמא צריכין עשרה דמשלמי בהו עשרה דכתיבי ג' בערכי אדם וג' במקדיש בהמה. וד' במקדיש בית או שדה נמצא מנין עשרה כהנים משלים

דפטור משם טעמא דמון לצ"ד (שם). דילמא הגך דאיכא גואי קיימי בוותיה. ומסיכא מימי לן סיופא איינא לו סיופא אואי קיימי בוותיה. ומסיכא מימי לן סיופא אייג אואי קיימי בוותיה. ומסיכא מימי לן סיופא לשיין כחלי לבנה עגולה בשורת ישיבאן כדי שיפא מים ומאר ישיבא ליין, שישבא ליין שישמיר שליש (שם). תניא בוותיה מולג קטן שטווין בו זהב (קשם פח).
דרב יוסף. דאמר ר' אלישור כן יעקב טלהו סנהדרי בעי שם). ציבורא. מולג קטן שטווין בו זהב (קשם פח).

בעליל לעיר. במפורסם לכל שקרוב הוא לעיר זו מכל עיירות: ש' בית

איריא מקום גורם תיפוק לי דפטור

2. מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַצְמִיד אָרֶץ וְאִישׁ הְרוּמוֹת יֶהֶרְטָנָה: מַשלי כט ד ָּבֶּאֶ שֶּׁבֶּית. 3. וּבְּאָתָ אֶל הַבּּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵּט אֲשֶׁר היה בימים ההם ודרשת וְהָגִּידוּ לְךְּ אֵת דְּבָר הַמִּשְׁפָּט: דברים יז ט ַלְמִשְׁפֶּט בֵּין דְּם לְדְם בֵּין דִין לְדִין וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךְּ יִּדְיֵּ וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיףְ בּוֹ:

5. שֶׁרְרֵךְ אַגַּן הַסֵּהַר אַל יֶחְסֵר הַמְּזֶג בִּטְנֵךְ עֲרַמַת חטים סוגה בשושנים: שיר השירים ז ג

גליון הש"ם

. רש"י ד"ה כית פאגי מקום לפנים. עיין מנחות לחומת ב"פ: תום" ד"ה מלמד וכו' אע"ג דדינו כירושלים. עי פ"א מענה ח דכלים בר"ש: ר"ה נמע וכו' לא בעי שלשה. עיין ר״ה דף לא ע״א מוס׳ ד״ה וביקש:

הגהות הב"ח לאו ממניינן דלאו אשומא . כתיב:

מוסף רש"י

. לעיר. במגולה ופשוט שאין עיר קרובה כזו (סוטה מה.). מתניתין. דלא קתני מלך וכהן גדול, דלא קונו (שם). אי כר' יהודה. חמשה, אי כר' שמעון. שלשה, ולח בעי כולה סנהדרין (שם). מצאץ. זקן ממרא, לב"ד הגדול, שאינו נעשה ממרא אלא בב"ד של שבעים ולמד. מחחו. אבית פאגי. כל שהוא נתוך היקף החיצון של ירושלים קרוי בי פאגי, ולי נראה שהוא לשון חבישה, כמו שקורין ליגל״א של עיר, כמו (ב״מ ט.) חמור

פגי. ° מקום לפנים מן חומת העיר ונדון כירושלים לכל דבריו: מלאן. זקן ממרא לסנהדרין חוץ ללשכת הגזית שהיתה בהר הבית: יכול סהא המראתו המראה. לידון בחנק: אילימא. דנפוק מקלמן והורו אותן שבחוץ והמרה על דבריהם מאי

משום דילמא הנך דבלישכה כוותיה סבירא להו: שררך אגן הסהר. כתיב ודרשינן באחד דיני ממונות (לקמן לז.) אל יחסר המוג אם נצרך אחד מהן לנאת אם יש שם עשרים ושלשה כנגד סנהדרי קטנה יולא ואם לאו אינו יולא: על העיר. על ירושלים ולריך לקדש התוספת בשתי תודות ובשיר כדחמרינן בשבועות (ד' יד.): הקרים. החמין: החלידו. דרוייל"א בלע"ז: לקוחות. סוחרים בקיאים בשומא: בת הבה סורהה. השת רב פפה כדאמר בכתובות פ' אלו נערות (ד' נט.) אמר רב פפא אמרה לי בת אבא סוראה כו' והיתה עושה לעלמה: לינורא. מולג קטן שטוין בו זהב: כשמואל. לקמן בשמעתין: עשרה כהנים כחובין. בפדיון הקדישות שלשה בפרשת ערכיןיי שהיא ראשונה ושלשה בפדיון בהמה י וארבעה בקרקעות 0: חילימה משום דכתיב בהו שלשה. כהנים בפדיון בהמה דהיינו פדיון הקדש והוא הדין לשאר הקדשות: מסגי בארבע אלמה חנן הקרקעות משעה וכהן. אלא משום הכי בעי קרקעות עשרה משום דפרשה אחרונה היא וכדשלים פרשת הקרקעות כבר נשלמו י' כהנים ותלמד תחתונה מעליונה ש. לכהן תהיה אחותו לא (א) ממניינין דלאו בשומא כתב אלא והעריכו הכהן כערכך הכהן וחשב לו הכהן וכיולא בהן: הקדשות. דהיינו פדיון בהמה טמאה שהיא אמלעית ומשלמי בה שיתה כהנים דהה איכתיבה לה פרשת ערכין גבה ניבעי שיתה: ערך לא שייך גבי כלים אלא באדם

ונותן לפי שניו כמו שכתוב בפרשה:

נכרי אחד מהן אפילו אחד מהם בעלים בעי רבי ירמיה שלשה ומטילין לתוך כים אחד מהו תא שמע יאיש ושתי נשיו פודין מעשר שני שאין דמיו ידועין דילמא כגון רב פפא ובת אבא סוראה: ההקדשות בשלשה: מתניתין דלא כי האי תנא דתניא ר' אליעזר בן יעקב אָומר אפּילִו יצינָורא שלִ הקדש צריכה עשרה בני אדם לפדותה א״ל רב פֿפא

לאביי בשלמא לרבי אליעזר בן יעקב דאמר כשמואל דאמר שמואל עשרה כהנים כתובין בפרשה אלא לרבנן שלשה מנא להו וכי תימא דכתיב בהו שלשה קרקעות דכתיב בהו ארבעה תיסגי בארבעה וכי תימא הכי נמי אלמה תגן הקרקעות תשעה וכהן אלא מאי דמשלמי בהו עשרה

הקדשות דמשלמי בהו שיתא ליבעו שיתא קשיא: הערכין כו': מאי ערכין המטלטלין א"ר גידל אמר רב באומר ערך כלי זה עלי דא"ר גידל ®אמר רב דמיו ידועין בו'. לא קאי אנטע רבעי וכן מוכח בגמרא דקתני בברייתא איזהו מעשר שני שאין דמיו ידועין אבל רבעי לא קחני

בשלשה לקוחות. יש מפרשים שרולין לקנותו ויקח מי שיתן יותר ופי׳ הקונטרס עיקר דאיש ושתי נשיו היכי דמי ודוחק לומר דנתנו לה על מנת שאין לבעלה רשות בה: ציבורא של הקדש. פירש בקונטרס שטוין בה זהב והוה כי ההיא דכלים (פ״ע

א) וחומה מה כל המניוז. ל) [טוטה מה. כל הערץ], ב) [לקמן פו. ע"ו ח: ע"ש], ג) לעיל ב. [סוטה מה. שבועות ספועות ד) [מעשר שני פ"ד מ"ב], ד) [מוס' פ"א ומוספח' מ"ש פ"גן, ו) לחמן פח., נו ש פיגן, ז) מקמן פמג, 1) [לקמן טו. מגילה כג:], 1) ערכין ה. כ., ש) [ג"ל אחר ד"ה מלאן, י) [ויקרא מלאן, ל) [ויקרא מן, כ] [עס], ל) [עס], מן, כ] בס"א: מעליונות, כ) [ני דל"ל ונביא], ס) [וע"ע תוס' שבת טו. ד"ה אלא וע"ע תוס' ע"ו ח: ד"ה מלמדן, ע) ולקמן לו.ן, ממחדן, על [נקמן 11],

ב [וע"ע מוס' שבת עו.

ד"ה דאמר רבאן, ל) [שייך
למשנה ב.], ק) [וע' מוס'
ממחת קו. ד"ה שמוחטין
וכו' השיגו אפירוש רש"י

תורה אור השלם ו. ויצאו זקניר ושפטיר וּמְדְדוּ אֶל הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹת הֶחָלָל: דברים כא ב

דהכחז.